

The background of the entire page is an impressionistic painting of a beach scene. In the foreground, there's a sandy beach with some figures. The middle ground shows a body of water with more figures and a few small boats. In the background, there are buildings, including a prominent one with a blue roof and a tower. The sky is filled with large, billowing clouds in shades of blue and white. The overall style is loose and painterly, with visible brushstrokes.

Per Hofman Hansen

Holger Drachmann på Fanø

Skildret i malerier, skitser, breve, rejsebeskrivelser, digte og samtidige dokumenter

Fanø Kunstmuseum

PER HOFMAN HANSEN

Udvalgte sider fra bogen om

Holger Drachmann på Fanø

Skildret i malerier, skitser, breve, rejsebeskrivelser, digte og samtidige dokumenter

Mit einer deutschen Zusammenfassung

With a Summary in English

Fanø Kunstmuseum

Indhold

Forord	6	1893 Fjerde besøg på Fanø	42	Epilog	102
Tidstavle for Drachmanns ophold på Fanø	9	<i>Oktobervejr. Længsel og smerte</i>		Drachmanns rejseskildring	105
Holger Drachmann	10	Vejrets og sindets omskiftelighed		Holger Drachmann: Fanø, o Fanø –	106
Drachmann som tegner og maler		Hotel Nordby og den gæstfrie kaptajn Rødgaard		Georg Brandes: Fanø Nordsø-Bad	125
Den skrøbelige Drachmann		Fanø og øboerne		Drachmanns kunstneriske virke på Fanø	132
Drachmann og Fanø		Flittig som altid		Fortegnelse over Drachmanns skitser og malerier fra Fanø	138
1875 Første besøg på Fanø.	16	Længsel efter Amanda		Vor viden om opholdene på Fanø	142
<i>Langs den sønderjyske vestkyst</i>		Mellem hovedpine og oplagthed	73	Brevene fra og til Drachmann	
Komplicerede kærlighedsforhold	19	<i>Sigmund Weisz og Drachmann</i>		Drachmanns skrivestil	
1883 Andet besøg på Fanø	20	– et ulige makkerpar		Andre kilder	
<i>Træt af stridigheder</i>		1894 Femte besøg på Fanø	76	Kilder og litteratur	148
Ægteskabeligt brud	23	<i>Indvielsen af Hotel Kongen af Danmark</i>		Deutsche Zusammenfassung	154
Amanda – Drachmanns muse gennem 10 år	24	23.-28. april: Tilbage på Fanø		English Summary	159
Nye tider på Fanø	28	29. april - 8. maj: På gæsteri i Kolding		Fotografliste	165
1892 Tredje besøg på Fanø	30	9.-13. maj: Sigmund Weisz inviterer		Noter	166
<i>Indvielsen af Kurhotellet</i>		Peter Nansen og Georg Brandes til Fanø		Personerne	174
Gæster fra København og Hamborg		12. maj: Indvielsen af Hotel Kongen af Danmark		Navne- og stedregister	175
En overdådig diner		14.-16. maj: En herretur til Hamborg			
Et poesibogsvers til en ung pige		19.-28. maj: Tilbage på Fanø og et sømandseventyr			
Et smertefuldt år	40	29. maj: Havets sanger om bord på korvetten Dagmar			
		6.-10. juni: Med hjuldamperen Koldinghus til England			
		11.-19. juni: Den sidste uge på Fanø.			
		Foredrag om nationaldragten			

Tidstavle for Drachmanns ophold på Fanø

1875 | Første besøg

September

Hvornår i september, og hvor længe Drachmann var på Fanø, vides ikke.

1883 | Andet besøg

Juli-august

Opholdet på Fanø var kun af nogle få dage varighed mellem 30. juli og 8. august. Rejsen foretog Drachmann sammen med sin hustru Emmy.

◀ *Både på stranden. Frisk vejr. Fanø, 1894. Olie på lærred. 38,3 x 58,5 cm. Tilhører Skagens Museum.* På stranden ved havnen i Nordby ses en evert med optrukne sidesværd. En mand graver orm i strandkanten. Postdamperen med dannebrogssflag og hvid røg fra skorstenen er på vej ind til dampskibsbroen. Når Drachmann opholdt sig på Fanø, havde den stort set dagligt breve med både fra og til Drachmann.

1892 | Tredje besøg

22.-25. juni

22. juni. Drachmann deltog sammen med Carl Locher, F. Hendriksen og Peter Nansen i den storslåede indvielse af *Kurhotellet*, men boede formentlig på Ankersens *Hotel Nordby*.

1893 | Fjerde besøg

1.-26. oktober

Drachmann boede på *Hotel Nordby*. Skrev, tegnede, malede og rekreerede sig. Han havde besøg af Sigmund Weisz fra Hamborg. Skrev på første halvdel af rejseskildringen *Fanø, o Fanø*.

1894 | Femte besøg

23.-28. april

Drachmann boede på *Hotel Nordby*. 29. april - 8. maj. En afstikker til Kolding.

9.-13. maj

12. maj. Pinselørdag: Deltog sammen med Peter Nansen og Georg Brandes i indvielsen af *Hotel Kongen af Danmark*. 14. - 16. maj: Med Peter Nansen og Sigmund Weisz på en kort visit til Hamborg.

19. maj-19. juni

Drachmann opholdt sig næsten en måned på Fanø og boede fortsat på *Hotel Nordby*, dog med et kortere ophold på *Hotel Kongen af Danmark*. 29. maj: Ombord på korvetten *Dagmar*. 6. - 10. juni: Med hjuldamperen *Koldinghus* til Parkeston v. Harwich t/r. 18. juni: Foredrag på Fanø om nationaldragten.

19. juni

Drachmann forlod Fanø for at tage til Hamborg og rejste senere på sommeren til Norge.

*Jeg jages formelig af Ideerne;
de myldre frem og ville ud.*

Drachmann i brev til Georg Brandes, 15. januar 1882

*Jeg er ikke Edith, det er en
Figur i en Bog, jeg vil kun
være det Menneske, jeg er.*

Axel Kjerulf i Politiken 10. oktober 1943

Amanda Nilsson

I et interview med Vilhelm Greibe, Drachmanns og Amandas gode bekendt i Hamborg, fortalte han i 1936 om Amanda: "Amanda Nilsson voksede op i en af Vesterbros Sidegader og kom tidligt til Scenen takket være sit glimrende Ydre og en køn lille Stemme. Hun var blond og blaaøjet, ... høj og velbygget. Jeg kan godt forstaa Drachmanns dybe Betagelse ved Synet af hende. Trods hendes Herkomst og det Milieu, hvori hun bevægede sig, var der ikke Antydning af noget simpelt eller vulgært ved Edith. Tværtimod udstraaede hele hendes Person en forunderlig Renhed og Blufærdighed. Hun virkede som en Aabenbaring – netop paa Baggrund af de uendelig banale Omgivelser i Kneipen"²⁷

Carl Locher: Kurhotellet med musikpavillon. Fanø, juni 1892. Blyant og kridt på papir. 29,0 x 45,5 cm. Privateje.

Carl Locher (1851-1915) var en fremragende tegner. Han var af redaktør Martinus Galschiøt blevet bedt om at tegne *Kurhotellet* til gengivelse i *Illustreret Tidende*, og en detaljeret rentegning af skitsen her blev bragt den 3. juli 1892.

Balkort med angivelse af de Danse, der ville blive spillede ved Ballet. Det indeholdt Polonaise, 1ste Vals, Les Lanciers, Polka, 2den Vals og Galop". Blandt de mange talere var naturligvis Holger Drachmann, der gav "en Lovprisning af det 'Fredens' Etablissement, hvis Indvielse her fejredes, et Fristed, hvor alle Nationer vilde mødes i Endrægtighed for at tale med 'og om hinanden.' [...] Efter at Kaffen var indtagen, spillede det fortrinlige og i Dagens Anledning betydeligt forstærkede Orkester op til Dans, og i denne deltog næsten hele Selskabet til henimod Kl. 3. Særlig Holger Drachmann viste sig her som en øvet og ihærdig Danser".

Polonaisen var i øvrigt specielt komponeret til lejligheden af musikdirektør Schmidt og bar titlen "Souvenir di Fanö. Af P.N. Schmidt for Pianoforte eller Orchester".⁴⁷

Souvenir di Fanö. Polonaise for Pianoforte eller Orchester af P.N. Schmidt.

"Musikken ved Kurhuset vil blive besørget af et Orkester paa 16 Mand, med hvilket der er sluttet Akkord for hele Sæsonen. Efter hvad vi erfarer, er der for den kommende Sæson antaget et Haderslev-orkester med Direktør Schmidt i Spidsen. En Musikpavillon skal opføres Vest for Kurhuset ud mod Havet". (*Esbjerg Avis*, 9. maj 1892).

Noderne til polonaisen findes i Det kgl. Bibliotek.

Til Lykke med Dagen! Fanns 13 Juni 94 H. G. D. M. L.

Drachmann var ved flere lejligheder på havet. I et brev den 13. oktober skrev han til Amanda om en af disse sejlture:

*"Jeg var paa en saa frisk Sejltur idag – den kvikkede op – og da en Baron skød en ung Maage, blev jeg grumme arrig. Han begreb det nu ikke".*⁷⁰ – Baronen vidste næppe, at Drachmann jo kaldte Amanda for "Maage", hvilket ses i flere af Drachmanns breve!

I et andet brev nedfælder Drachmann sine skarpe iagttagelser af Fanøs og befolkningens særlige egenskaber og karakteristika. I brevet citerer Drachmann i øvrigt den første linje i det kendte indledningsvers *Fanø, ak Fanø, aa hvor er du skøn*. Linjen stammer fra den populære Fanø-vaudeville *Slægtningene* skrevet af Henriette Nielsen i 1849, og som i øvrigt havde været opført utallige gange på Det kongelige Teater.⁷¹

"Vejret er paa en Maade umuligt – Blæst, Regn, Taage, ¼ Times Sol og atter Taage – og alligevel saa velgørende. De Mennesker, jeg hidtil har

◀ *Havnen i Nordby 9. oktober 1893. Postdamperen på vej ind. Hotel Nordby med det nygotiske tårn. (FKS 643).*

Det er Drachmanns 47 års fødselsdag. Fra Amanda bragte postdamperen ham et fødselsdagsbrev fra Hamborg, hvori hun skriver: *"Min Elskede [...] Det er lidt trist, at jeg ikke kan komme ind til Dem i morgen og kysse Øjnene og Munden og lægge Armene om Halsen og "knuse" Dem; det synes De vist ogsaa. Hjærtenskær, min egen Hjærtenskær, hvor det er fattigt at sende Kys og Lykønskning i et Brev; – dog jeg vil ikke klage og hyle, om fjorten Dage kommer min Elskling gladere og friskere og styrket på Sjæl og Legeme tilbage til mig, aah, saa skal vi to holde Fødselsdag. [...] Kys og kærlig Hilsen fra Amanda".* (Brev fra Amanda den 8. oktober 1893).⁷²

*set og talt med, er – kort sagt 'Øboere'. I grunden nogle svedne, forsigtige, rævedannede Kabylere *) ... men Søens Skvulp over Land, revene, de store, dragende Skyer, de vuggende Fartøjer, de fjerne 'vuer' over Klitter, Eng og Strand – og dertil 'Havkvæget', brogede Køer og hvide Lam... ak, Fanø, o Fanø, hvor er Du dog skøn! [...]*

Ja ja, lille Amanda, jeg er en Vagabond- og Gøglernatur – og jeg passer dog ikke ind iblandt Øboerne, men iblandt underlige, sære, udprægede, sorgløse og revolutionære Mennesker - - men desværre mangler jeg "Nerverne" til at kunne trives i Byerne". (Brev til Amanda den 11. oktober).⁷³

Verselinjen *Fanø, ak Fanø, aa hvor er du skøn!* inspirerede i øvrigt Drachmann til titlen på hans rejseskildring *Fanø, o Fanø* skrevet i to omgange: Den første del netop her i oktober 1893 og den anden del under opholdet året efter i maj-juni. Den samlede skildring blev bragt i juli-august-nummeret af månedsskriftet *Tilskueren* 1894 og er optrykt her i bogen side 106.

Vi ved, at Drachmann den 21. oktober var på en tur til Sønderho. Han omtaler det underligt nok ikke i sine breve til Amanda, men tre af hans skitser er dateret *"Sønderho, 21 Okb 93"*. De er med motiver af den gamle stubmølle og klitterne, hvor de to sidste skitser gør sig bemærket ved, at han både har brugt kul og kridt, hvorved han har skabt en meget fin og elegant dybdevirkning. Herudover omtaler han i rejseskildringen *Fanø, o Fanø* både fuglekøjen, det rødmaledede sømærke ækåver og Sønderho Kro, hvor han får sig en Ny Carlsberg. (Se s. 118). Vi ville med datidens hestetrukne postvogn ad de sandede hjulspor til Sønderho have forventet, at Drachmann måtte overnatte på Sønderho

*) egentlig arabisk folkeslag. Her nærmest snu, men dannede personer.

Morgen i havnen i Nordby. En flok køer drives ud på Grønningen. 7. oktober 1893. (FKS 647).

Køerne kendte turen. Her genner en fanøkone kvæget ud til græsning på Grønningen. Når kvæget sidst på dagen skulle malkes, fandt det hjem nærmest af sig selv.

1894 | Femte besøg på Fanø

Indvielsen af Hotel Kongen af Danmark

*Fanø, ak Fanø, aa hvor er du skøn!
Der kommer en Søgut langvejs fra,
mod Graadyb søger han ind,
og nu har han døjet og dystet nok
i Havgus og kulende Vind;
han retter ved Rattet sin bøjede Krop
og stirrer langs Klitrækken hen –
da vifter en „Pjag” fra den højeste Top,
og han kender sit Fanø igen.*

Fra Fanø, o Fanø, 1894

◀ Nordby havn. Fanø, 1894. Olie på lærred. 35,6 x 55,7 cm.
Tilhører Skagens Museum.

I Nordby havde man fået anlagt en badeanstalt, som mange besøgte, og som derfor betød et stigende behov for en stabil færgeforbindelse. Derfor anskaffedes i 1878 færgedamperen ”Fanø” til både post og passagerer. Året efter fik man bygget en egentlig skibsbro, som ses her på Drachmanns billede. Indtil 1890 var ”Fanø” alene om sejladsen, men i 1891 anskaffedes yderligere en damper, der meget passende fik navnet ”Esbjerg”.

Godt en uges tid efter den succesrige matiné i København kunne Drachmann pakke sin kuffert og begive sig mod Fanø med ophold undervejs i Flensborg og Kolding. I et takkebrev afsendt fra Hamborg den 16. april til Peter Nansen skrev Drachmann lidt tve-tydigt karakteriserende om sin kommende vært på Fanø:

*”Jeg skal blot ekviperes en Smule passende, betale min Middagsmad og Husleje – saa stikker jeg af op til Fanø foreløbig, hvor en og anden ædel Røver har tilbudt mig Ophold en Maanedstid til ’nedsat’ Pris. Om jeg tillige skal figurere som Reklame for Øens klimatiske Kur-Egenskaber, véd jeg ikke.”*¹¹¹

Det temmelig nedladne prædikat ”en og anden ædel Røver” kan formentlig kun være en slet skjult betegnelse for Sigmund Weisz, der på mange måder holdt Drachmann økonomisk oppe med sin spendable rundhåndethed med ophold på Fanø, rejser, mad og vine.

I et brev til Nansen den 25. april tilføjede Drachmann yderligere karakteriserende om Weisz: *”Han er en pudsig blanding af Gentle- og Geschäftsmand, som har kastet sin Kærlighed paa mig.”*¹¹²

Inden Drachmann tog afsted til Fanø, nåede han at mødes med Weisz, og i et fælles brev til Peter Nansen den 21. april kan vi fornemme, at der fortsat blev arbejdet med planerne om udgivelse af bogen om Fanø Nordsøbad:

Brev til Amanda afsendt fra Nordby den 23. maj 1894. Politiken bragte i maj måned 1894 en række "Berliner-Breve" fordelt over fire dage, som Drachmann i februar og marts havde skrevet om de politiske og kulturelle forhold i Berlin. I brevet til Amanda irriteres han imidlertid over, at Edvard Brandes' rejsebrev fra Kristiania (Oslo) blev bragt midt i rækken af Drachmanns rejsebrev. Et større uddrag af brevet kan læses side 92.

◀ Havnen i Nordby. Postdamperen ligger med udspændt solsejl. 24. maj 1894. (FKS 651).

I 1894 rådede færgeriet over to postdampere. Ude i sejlløbet havde Drachmann set den ene postdamper ligge med udspændt solsejl. Måske den på denne forårsdag blev benyttet til sejlads med sommergæster? Dagen efter, at Drachmann havde siddet på havnen og tegnet, skrev han til sin Amanda i Hamborg: "Ingen Vind gider røre sig, Solen er gaaet bag Skyer og brænder dog [...] Ude er der for varmt, eftersom her ingen Træer og derfor ingen Skygge findes; indenfor er der ogsaa for varmt [...] der dog aander en let Brise engang imellem, og hvor Luften i hvert Fald er ren..."

Med ankeret og resterne af et af værfterne fra Fanø skibsbyggeris storhedstid i forgrunden har Drachmann skabt en effektfuld dybdevirkning.

Fanø. 13 Juni 94.

Kære Ven.

Jeg sendte Dig idag et lille Telegram - gid det ikke maa plumpe alt for hovedkuls ind i dine Terminsbesværligheder.

Paa Søndag eller Mandag eller Tirsdag stikker jeg af herfra - thi Fanø truer nu med at blive for selskabeligt. Jeg har lovet, inden jeg rejser, at holde et lille Foredrag for Sv. sivilaerue, for bl. a. at indprente dem sin moralsk-æsthetiske Pligt. Jeg har - nemlig at holde paa deres nedrevne Nationaldragt.

Om det lykkes mig at holde Foredraget, ved jeg ikke - jeg er noget indisponeret som

Til Amanda havde Drachmann også skrevet og bedt om at få tilsendt sit pæne tøj og ridderordenen til oplæsningseftermiddagen. Den 14. juni skrev hun derpå:

"Uha, idag er Vejret skrækkeligt. Regn hele Dagen og Mørke, Mørke. Maaske der idag er Solskin paa Fanø, jeg vilde ønske det for Badestedets Skyld, ellers faar de rige Berlinere vel et alfor trist Billede af Fanø. -

Alsaa De maler dog. Hjærtenskær, det fik jeg nemlig først nu at vide af Deres Brev, for De har været meget karrig med at fortælle mig, hvad De egentlig tager Dem for de lange Dage. Mon en af Berlinerne skulde vilde købe et Billede? Det vilde være rart. Har De malet noget smukt. Jeg glæder mig i hvert Fald til at se, hvad De bringer med hertil. [...] Har De faaet Deres sorte Tøj? Vesten kunde jeg ikke finde, den har De nok i Deres Kuffert. Er det i velgørende Øjemed De skal optræde?

Ja det er det vel. For resten har jeg vist en forkert Forestilling om Fanø.

Mod slutningen af opholdet på Fanø måtte Drachmann endnu engang erkende, at han manglede penge. Derfor sendte han den 13. juni et telegram fra Nordby til Peter Nansen og bad om at få tilsendt 500 kr. Telegrammet blev fulgt op af et brev samme dag, hvori Drachmann bl.a. skrev:

"Kære Ven.

Jeg sendte Dig idag et lille Telegram - gid det ikke maa plumpe alt for hovedkuls ind i dine Terminsbesværligheder.

Paa Søndag eller Mandag eller Tirsdag stikker jeg af herfra - thi Fanø truer nu med at blive for selskabeligt".

Det var i øvrigt i samme brev, at Drachmann skrev om, at det trods hans indsats næppe ville lykkes at bevare nationaldragten på Fanø. To dage senere den 15. juni skrev Nansen overordentlig imødekommende tilbage: "Kære Ven! Du får vel de 500 Kr. pr. Telegraf. Jeg tænker, det hastede, siden du telegraferede. [...] Jeg sveder i Terminen".¹⁶¹

Måger over klitter ved Sønderho. 21. oktober 1893. (FKS 1243).

Med blyant og kridt har Drachmann tegnet de hvide og grå klitter i efterårsblæst syd for Sønderho. Motivet er det samme som ses på side 120 (FKS 1240), dog her set mod nordvest.

Sønnerho Kro sandsynligvis fotograferet mellem 1900 og 1915 af Sonnich Thomsen (1858-1933), der i en årrække drev fotografvirksomhed i Sønnerho.

Den 21. oktober 1893 slog Drachmann sig ned i krohaven og nød "med et undertrykt Suk sin Ny-Carlsberg." Når Drachmann foretrak den gamle Carlsberg, kan hænge sammen med, at han havde haft en kontrovers med brygger Carl Jacobsen, da Drachmann i 1890 havde haft planer om at oprette en litterær café, hvor bl.a. Amanda skulle optræde. Carl Jacobsen var på det tidspunkt i færd med at opkøbe forlystelsessteder i København for at sikre afsætning af sit øl. Jacobsen havde tilbudt Drachmann at leje etablerementet "National" på betingelse af, at der kun blev serveret Ny Carlsberg, hvilket imidlertid ikke passede Drachmann.

Holger Drachmann
Juni 94

Drachmanns kunstneriske virke på Fanø

Som det er fremgået, er der fra især 1893 og 1894 bevaret mange skitser fra Drachmanns hånd, men kun nogle få malerier. Fra hans breve ved vi imidlertid, at han har udført adskillig flere, som vi blot ikke har kendskab til i dag.

Fra flere kilder ved vi, at han altid havde skitseblokken med, når han var på rejse. Derfor må vi antage, at han også må have tegnet og malet flittigt under sine tidligere besøg i 1875, 1883 og 1892, men vi kan blot ikke dokumentere det med sikkerhed.

Digtsamlingen *Dæmpede Melodier*, der udkom i november 1875, var inspireret af hans rejse langs Vestkysten og indeholdt adskillige smukke træsnit udført efter skitser, tegnet under turen. Et par af skitserne kunne være fra Fanø.

Hvor meget det blev til under det andet besøg, ved vi heller ikke meget om. Kun en enkelt skitse fra havnen i Nordby er bevaret. (Se s. 22). Den er til gengæld meget stemningsfuld og let i stregen. Især er forgrunden udført med en fint spejlende skygge af everten i vandkanten, hvorimod baggrunden med Fanø Krogård og de større sejlskibe er skitseret med mere løs hånd.

◀ *Fanø Nordsøbad med Villa Bellevue og Strandhotellet. Maj-juni 1894. Olie på lærred. 31 x 36 cm. Betegnet: Holger Drachmann. Fanø 94. Privateje.*

SKITSERNE

Af Drachmanns 30 skitser, er de fleste som nævnt dateret i 1893 og 1894. Nogle få er uden datering, men er formentlig også fra 1893 og 1894. Fra Drachmanns hånd kendes kun seks bevarede malerier fra Fanø, hvoraf tre er i privateje, to befinder sig på Skagens Museum og ét i Oslo. Ét er malet i 1893 og de fem i 1894.

Desværre findes der ikke fortegnelser eller notater om, hvor meget Drachmann udførte under sine ophold, men en antydning får vi dog i enkelte af hans breve. Til Amanda skrev han den 25. oktober 1893 efter tre ugers ophold på Fanø: *"I Morgen pakker jeg [...] de to dejlige Studier til Hjærtenskær og alle mine halvvaade Billeder"*.²⁰⁸

Fordi pengemangel var et evigt tilbagevendende problem, så Drachmann sig nødsaget til i et større omfang at genoptage marinemaleriet fra sine unge dage i håb om, at det kunne supplere indtægterne fra forfatterskabet. Det skulle dog vise sig vanskeligt. I vinteren 1893-94 malede han flittigt motiver fra havnen i Hamborg, på Elben og ude på Nordsøen. Til Peter Nansen skrev han fra Hamborg den 21. marts 1894 om en række færdiggjorte billeder, som han forgæves havde søgt at sælge: *"At sende disse Billeder (hele 40) hjem paa Auktionsbordet nu — bagefter de hundrede Auktioner — det vilde være Synd imod Rammemageren (for ikke at tale om mig selv)"*.²⁰⁹

meget passende på *Strandhotellet*. Balancen i billedet opretholdes med strandingsgodset i nederste højre hjørne.

At udføre skitser var for Drachmann en helt nødvendig del af den kunstneriske proces. Helt tilbage i sine unge dage skrev han i 1872 en anmeldelse af den Nordiske Industri- og Kunstudstilling: "*I skitsen overlader maleren sig på nåde og unåde til naturen selv. Man "kludrer" sig frem, eksperimenterer og opnår derved den autodidaktes originalitet. Man erhverver sig en friskhed og umiddelbarhed, som også indvirker på arbejdet i atelieret*"²¹⁰

Er malerierne af en noget svingende kvalitet – måske lidt hastigt udført, er der blandt skitserne til gengæld adskillige af meget høj kva-

litet. Men også her er der forskel; det ligger i sagens natur, da de som udgangspunkt er skitseret på stedet til støtte for hukommelsen. Nogle er forblevet på det meget løse skitsestadie, andre er tegnet færdige som små mesterværker. Hvorvidt de alle skulle bruges som forlæg for malerier, ved vi ikke, men et par af skitserne kan helt eller delvis genkendes som sådanne.

Det gælder f.eks. *En morgen ved havnen i Nordby* (FSK 654), der minder meget om maleriet *Både på Stranden*, ligesom også *Strandhotellet* og *Kurhotellets* motiv (FKS 642) er tæt på fødselsdagsgaven til *Hans Rødgaard* 13.6.1894.

Strandhotellet og Kurhotellet 3.10.1893. (FKS 642).

Fanø Nordsøbad 13.6.1894. Drachmanns fødselsdagsbillede til kaptajn Rødgaard.

HOLGER DRACHMANN PÅ FANØ

Skildret i malerier, skitser, breve, rejsebeskrivelser, digte og samtidige dokumenter

Udgivet af Fanø Kunstmuseum

© Per Hofman Hansen og Fanø Kunstmuseum, 2015

Redaktion: Per Hofman Hansen

Grafisk tilrettelæggelse: Jørn Rasmussen, www.grafiskdesign.nu

Tryk: Narayana Press, Gylling

Font: Bogen er sat med Warnock Pro fra Adobe

Papir: Munken Lynx Rough 150g

Printed in Denmark 2015

ISBN 978-87-993729-1-1

Deutsche Übersetzung: Ursula Lehmann-Brockhaus

English translation: Rosemary Mason and Palle Uhd Jepsen

Forsideillustration: *Fanø Nordsøbad med Villa Bellevue og Strandhotellet*. Olie på lærred.

31 x 36 cm. Betegnet: *Holger Drachmann. Fanø 94. Privateje. Se side 132 og 134.*

Fanø Kunstmuseum

Nord Land 5, Sønderho, 6720 Fanø

www.fanoekunstmuseum.dk

post@fanoekunstmuseum.dk

Per Hofman Hansen

www.albus.dk/fanoe/drachmann

perhofman@gmail.com

